

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo na vysvětlení akcionáře nepřítomného na valné hromadě

Krajský soud v Brně se v rozsudku sp. zn. 50 Cm 163/2018, ze dne 4. 2. 2019 vyjádřil k dílčím otázkám týkajících se práva akcionáře na vysvětlení s tím, že podle názoru soudu prvního stupně, platí jednak, že akcionář, který se jednání valné hromady neúčastní, právo na vysvětlení podle § 357 odst. 1 ZOK nemá a jednak, že žádost na dozorčí radu dle § 360 odst. 2 ZOK nemůže akcionář učinit dříve, nežli bude seznámen s obsahem vysvětlení, které mu bude poskytnuto na valné hromadě společnosti. Proti tomuto právnímu posouzení mám následující výhrady.

Neúčast akcionáře na valné hromadě a povinnost představenstva i tak poskytnout akcionáři vysvětlení

Právo akcionáře požadovat vysvětlení nelze redukovat jen na ty případy, kdy je akcionář (resp. jeho zástupce) přítomen fyzicky na valné hromadě, k tomu srov. závěry komentářové literatury k § 357 ZOK: „*Odstavec první upravuje věcný rozsah práva na vysvětlení a časové omezení pro uplatňování tohoto práva. Akcionář může své právo na vysvětlení uplatnit v průběhu valné hromady. To bývá nejčastější způsob, i když v praxi se lze setkat s narůstajícím počtem dotazů před valnou hromadou, které akcionáři zasílají písemně nebo elektronicky na e-mailovou adresu společnosti. **Oproti původní úpravě v obchodním zákoníku zákon již neomezuje uplatnění práva akcionáře na vysvětlení pouze na období konání valné hromady. V souladu s obecným vymezením tohoto práva ve směrnici o akcionářských právech, která jej neomezuje na dobu konání valné hromady, lze toto právo uplatnit i v období před valnou hromadou počínající okamžikem uveřejnění pozvánky na valnou hromadu.** Ve smyslu zákonného požadavku podle § 406 odst. 1 se pozvánka na valnou hromadu uveřejňuje ve lhůtě nejméně 30 dní před dnem konání valné hromady (viz další komentář k § 406 odst. 1). Okamžikem uveřejnění pozvánky společnost seznamuje akcionáře se záležitostmi zařazenými na pořad jednání valné hromady. Jinými slovy vedení společnosti tím předkládá akcionářům určité návrhy a informace týkající se společnosti, které mohou u akcionářů vyvolat řadu otázek. Tento okamžik lze proto považovat za logický počátek k uplatňování práva na vysvětlení. **To ostatně plyne podpůrně i z odstavce druhého, který upravuje písemné podávání žádosti o vysvětlení.**“[1]*

ARROWS
advisory group

Tento závěr přitom vyplývá i z dikce § 357 odst. 2 in fine ZOK (jak ostatně správně poukazuje výše uvedený komentář): „*Akcionář může žádost podle odstavce 1 podat písemně. Stanovy mohou určit omezení rozsahu žádosti. **Žádost musí být podána po uveřejnění pozvánky na valnou hromadu a před jejím konáním.***“ Vládní návrh zákona o obchodních korporacích přitom původně vypadal takto: „*Akcionář nepřítomný na valné hromadě může žádost podle odstavce 1 (žádost na podání vysvětlení) podat písemně. Stanovy mohou určit omezení rozsahu žádosti. Takovéto omezení musí být pro všechny akcionáře stejné. Žádost musí být podána po uveřejnění pozvánky na valnou*

hromadu a před jejím konáním."[2]

I když z ust. § 357 odst. 2 ZOK v průběhu legislativního procesu vypadlo sousloví: „*Akcionář nepřítomný na valné hromadě...*“, **zůstal význam předmětného ustanovení stejný, a to sice, že akcionář může žádat o poskytnutí informací nejen na valné hromadě, ale také mimo ní (resp. před ní) a z logiky věci je představenstvo povinno informace na valné hromadě sdělit bez ohledu na to, zdali se akcionář valné hromady účastní či nikoliv.**[3] Poskytnutí informací totiž není nutné jen pro hlasování akcionáře na valné hromadě, nýbrž i pro realizaci jeho ostatních akcionářských práv mimo valnou hromadu jako je např. právo podat akcionářskou žalobu apod. **Stejnou optikou by mělo být tedy dle mého názoru nahlíženo nejen na právo akcionáře žádost o vysvětlení podat, ale také na právo akcionáře vysvětlení skutečně obdržet, byť zprostředkovaně skrze zápis z valné hromady.**

Sám zákon přitom počítá s tím, že informace se mohou akcionářům poskytnout již před konáním valné hromady a **mj. také po konání valné hromady (srov. § 358 odst. 1 a 2 a § 360 odst. 2 ZOK).** Akcionář má přitom právo, a nikoliv povinnost se valné hromady účastnit (§ 398 odst. 1 ZOK). Ze zákona přitom nelze dovodit, že by představenstvu měla zaniknout povinnost poskytnout potřebná vysvětlení jen z toho důvodu, že akcionář se nakonec valné hromady neúčastnil. Stejně tak tomu není kupř. v případě podávání návrhů a protinávrhů apod. Týž závěr se podává implicitně z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2003, sp. zn. 29 Odo 714/2002, kde i když akcionář žádající o vysvětlení na valné hromadě přítomen nebyl, představenstvo informace přítomným akcionářům poskytlo. Soudy zde přitom nedospěly k závěru, že by poskytnutí informací představenstvem bylo nadbytečné z důvodu nepřítomnosti akcionáře žádajícího o vysvětlení na valné hromadě.

V uvedeném případě, který řešil Krajský soud v Brně, přitom nešlo o to, že by žalovaná společnost žalujícímu akcionáři informace poskytnout chtěla a jen z důvodu nepřítomnosti žalobce na valné hromadě je neposkytla. Žalovaná odmítla poskytnout informace žalobci s odkazem na ochranu osobních údajů a učinila tak přímo na valné hromadě, jak vyplývá ze zápisu z valné hromady. Přítomnost žalobce na valné hromadě by tedy na této skutečnosti nic změnit nemohla. Rozhodnutí soudu prvního stupně se tak zdá být přísně formalistické.

Žalobce přitom žádosti o vysvětlení poslal žalované v dostatečném časovém předstihu před konáním valné hromady tak, aby se představenstvo žalované na podání vysvětlení mohlo detailně připravit. Je proto absurdní, aby právo na vysvětlení zůstalo zachováno kupř. akcionáři, jenž vznesl složitý dotaz přímo na valné hromadě, který představenstvo není objektivně schopno na valné hromadě zodpovědět s tím, že představenstvo je nuceno v takovém případě poskytnout akcionáři dle § 358 odst. 1 ZOK vysvětlení až po konání valné hromady, a to sic! i když to již není potřebné pro posouzení jednání valné hromady nebo pro výkon akcionářských práv na ní, zatímco akcionáři, který podá žádosti o vysvětlení v dobré víře dopředu a umožní představenstvu se tak na ně připravit, má právo na vysvětlení v důsledku jeho nepřítomnosti na valné hromadě zaniknout.

Neztotožňuji se proto s názorem obsaženým v ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. § 357. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 606, že: „...akcionář, který se jednání valné hromady neúčastní, žádné vysvětlení podle odstavce 1 obdržet nemůže (srov. i § 358 odst. 1 větu první).“, který je dovozován z dikce: „Akcionář je oprávněn požadovat a obdržet na valné hromadě od společnosti vysvětlení“, resp. z dikce: „Vysvětlení záležitostí týkajících se probíhající valné hromady poskytne společnost akcionáři přímo na valné hromadě.“

Právo na informace je totiž jedním z nejdůležitějších akcionářských práv, které je už tak ex lege omezeno tím, že jej lze uplatňovat toliko v souvislosti s konáním valné hromady (časové omezení) – která se navíc koná zpravidla jen jednou ročně – a jen ohledně záležitostí týkajících se společnosti nebo jí ovládaných osob, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hromadu nebo pro výkon jeho akcionářských práv na ní (věcné omezení). **Z tohoto důvodu je třeba dle mého soudu upřednostnit spíše restriktivní výklad, který bude zasahovat do práva akcionáře na informace (které je o dost užší, než totožné právo společníka s ručením omezeným, srov. § 155 ZOK „Společník má právo na valné hromadě i mimo ni požadovat od jednatelů informace o společnosti...“) pokud možno co nejméně.** Umožňuje-li totiž zákon více výkladů (jakože dle mého soudu umožňuje), musí být zvolen ten výklad, který je pro akcionáře (a pro jeho informační sebeurčení) příznivější (opak by popíral podstatu tohoto práva). **Jak již bylo výše vyloženo, soudím, že právo na vysvětlení nelze omezovat jen na výkon práv akcionáře na valné hromadě jako je např. právo podávat návrhy, protinávrhy, protesty, právo hlasovat. Akcionář potřebuje mít totiž nezbytné informace i pro výkon jiných akcionářských práv, která se nemusí nutně realizovat přímo na valné hromadě.**

Pokud pak komentářová literatura ve **vztahu k rozhodování per rollam** dovozuje (viz ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. § 357. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 606), že: **„Přijímá-li valná hromada rozhodnutí per rollam (srov. § 418 až 420 a komentář k nim), je společnost (přínejmenším po dobu, po kterou bude záležitost otevřena k hlasování) povinna dostát své povinnosti podat každému akcionáři, který o to požádá, vysvětlení podle § 357, je-li potřebné pro posouzení obsahu navrhovaného rozhodnutí a výkon akcionářských práv ve vztahu k němu...“**, měl by se stejný závěr uplatnit i v případě práva na vysvětlení akcionáře nepřítomného na valné hromadě. **Je tomu tak proto, že akcionář, který žádá o vysvětlení v případě rozhodování mimo valnou hromadu dle § 418 a násl. ZOK, se totiž rozhodování per rollam účastnit nakonec nemusí, což je velmi podobná situace tomu, když se akcionář valné hromady neúčastní. Stejně tak by měl mít právo na vysvětlení akcionář hlasující korespondenčně (§ 398 odst. 4 ZOK) apod.**

Žádost na dozorčí radu dle 360 odst. 2 ZOK nemůže akcionář učinit dříve, nežli bude seznámen s obsahem vysvětlení, které mu bude poskytnuto na valné hromadě společnosti.

Jako nesprávnou je třeba označit rovněž argumentaci soudu prvního stupně, že by žádost o přezkoumání odmítnutí vysvětlení ze strany představenstva adresovanou dozorčí radě dle § 360 odst. 2 ZOK nešlo podat společně se žádostí o vysvětlení, tedy ještě před tím, než představenstvo odmítne podat vysvětlení.

Tento závěr dle mého názoru ze zákona nevyplývá a nelze jej dovodit ani výkladem. **Jak již bylo výše řečeno, akcionář může podat žádost o vysvětlení nejen na valné hromadě, ale také mimo ni, tj. před valnou hromadou. Stejně tak může podat dopředu žádost o přezkum dle § 360 odst. 2 ZOK.** Obdobná logika je obecnými soudy uplatňována u protestu, ani zde není třeba čekat v případě jeho vznesení až na přijetí protestovaného usnesení valné hromady, **srov. kupř. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 9. 2017, sp. zn. 14 Cmo 84/2016: „Odvolatelce nelze přisvědčit v tom, že teprve schválením usnesení se valná hromada dopustila tvrzených nezákonností a dříve protest přednesen být nemohl. Akcionář může nepochybně vznést protest již proti návrhu usnesení ještě před samotným hlasováním – k tomu měla navrhovatelka v průběhu valné hromady dostatečný časový prostor při projednávání jednotlivých návrhů usnesení valné hromady a v tomto směru jej nevyužila.“**

Pakliže tedy žádost o vysvětlení podaná akcionářem před konáním valné hromady obsahovala současně následující text: „Vyzýváme Vás k tomu, abyste se ke všem výše uvedeným žádostem o vysvětlení vyjádřili bez ohledu na skutečnost, zda se klient valné hromady společnosti zúčastní či nikoliv. V případě, že zčásti anebo zcela odmítnete poskytnout kterékoliv z požadovaných vysvětlení, vyzýváme Vás, abyste takové odmítnutí písemně odůvodnili uvedením konkrétních důvodů odmítnutí. Pro případ, že představenstvo odmítne podat vysvětlení dle předchozí věty, žádáme tímto ve smyslu § 360 odst. 2. ZOK dozorčí radu společnosti, aby nejpozději na valné hromadě určila, že podmínky pro odmítnutí poskytnutí vysvětlení představenstvem nenastaly, a představenstvo je nám povinno požadované vysvětlení poskytnout.“ mám za to, že smyslu a účelu § 360 odst. 2 ZOK bylo učiněno za dost.

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

[1] LASÁK, J., FILIP, V. T. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. a II. díl. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. komentář k § 357 z. o. k.

[2] FILIP, V. Akcionářské právo na informace. Právní rozhledy 14/2010, s. 495, poznámka pod čarou č. 35.

[3] KOCIÁN, P. Průběh valné hromady akciové společnosti. Diplomová práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy. 2015, str. 83: „Podle § 358 odst. 1 ZOK se vysvětlení záležitostí týkajících se probíhající valné hromady akcionářům poskytuje přímo na valné hromadě. Zákon v tomto případě nerozlišuje mezi žádostmi podanými v průběhu valné hromady a žádostmi, které akcionáři podali písemně před jejím konáním. Proto akcionář, který takovou písemnou žádost podal a následně se valné hromady nezúčastnil, se bude moci o obsahu vysvětlení dozvědět pouze zprostředkovaně (např. prostřednictvím internetových stránek společnosti, pokud společnost toto vysvětlení na stránkách zveřejní, či prostřednictvím zápisu z valné hromady).“

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)